

FAGYEMELÉS

FOTÓ: VANNAI JUDIT ÉS FORRÁSY CSABA

MEGMOZDULT A JÁRDALAP? Deformálódik a díszkőburkolat? Napról napra tágul az útszéli kátyú? A télies időjárású hetek-hónapok ismert jelenségeinek egyik fő okozója a fagyemelés.

Természetes mechanizmus, amely a fagyváltozó időszakokban a leghatékonyabb. Vagyis akkor, amikor rendre 0 °C körül ingadozik a napi hőmérséklet. Nappal pluszokban tocsogunk, az esővíz, a hólé, a latyak mindenhová beszivárog (de elfolyni nem tud, mert például alatta jó mélyen fagyott a talaj, vagy erősen vízzáró anyag van), ám éjszaka mindez megfagy, s nem csak a felszínen, hanem a repedésekben és a rétegek között is.

A kövek, földrögök, levelek alá beszivárgó nedvesség megfagyva olyan halmazállapot-változáson megy keresztül, ami térfogat-növekedést okoz. A keletkező jég kitölti a teret, és feszíteni kezd: jellemzően megemeli mindazt, ami fölött van – s nem csak a kis kődarabokat, de akár soktonnás blokkokat, vagy épp nagyobb felületeket, pl. járdaszeket is. Természetes körülmények között megemelkedik az avar és a nedvességet maga alá engedő üledékréteg is, de csak addig, amíg tart a fagy. A nappali olvadással a megemelt tárgyak visszaereszkenek, majd a következő faggal újból kezdődhet az emelkedés. Amennyiben ez mindennapos jelenség, a repedésekkel átjárt, vagy nedvességgel telített aljzatú felületek ritkán tudják ezt épen átvészelni.

Ha pedig mindez egy lejtőn rendszeresen végbemeget, akkor az ott ülő kövek-sziklák megmozdulhatnak, és lejtőirányú vándorlásba, lassú kúszásba kezdenek még a hatalmas tömbök is. Ennek oka, hogy az éjszakai jegesedés térfogat-növekedése okozta fagyemelés a lejtőfelszínre merőlegesen emeli meg a tárgyakat. A nappali olvadással, a jégsugorodással járó visszazökkenés azonban gravitáció irányította folyamat, vagyis függőleges irányú. Ha tehát lejtőn vagyunk, és a rendszeres éjszakai fagy arra merőlegesen emel, majd a napközbeni olvadás mindig függőlegesen ejt, akkor a kődarab minden fagyási-olvadási ciklussal finoman egyre lejjebb kerül a lejtőn.

[A FÖLDGÖMB]

A MADÁR REPÜL, A HAL ÚSZIK, HOYER GYALOGOL.

**ALPOK-KERESZTEZÉS
49,5 ÓRA ALATT.**

Hanwag ProTeam tagja: Thorsten Hoyer
extrém túrózó

TREK KATEGÓRIA | ALASKA GTX®

Az egyik legnépszerűbb Hanwag lábbeli.
Kiválóan alkalmas egy- vagy akár többnapos
túrákra hátizsákkal is.

vimeo.com/hanwag

www.hanwag.de